

1 februari komt eraan, stoppen nu het nog kan zonder financiële gevolgen

"Ik dacht dat dit mijn studie was, maar helaas"

Kiezen is moeilijk, zeker voor de middelbare scholier: wordt het Maastricht of toch de hoofdstad? Kies ik voor bewegingswetenschappen of zal ik de sportacademie proberen? Als de studie een halfjaar later niet lekker loopt, moet de balans weer worden opgemaakt. Gelukkig is er de 1 februari-regeling. Eerstejaars kunnen zich vóór deze datum uitschrijven zonder dat ze een studieschuld hebben opgebouwd.

Tekst: Wendy Degens en Irene Smeets

Iedereen kan kiezen. Zelfs een vierjarig kind, zegt neuropsycholoog Jelle Jolles. "Ze neemt het gele in plaats van het rode snoepje. Het gaat om een keuze in het hier-en-nu. De overweging ontbreekt echter. Net als de capaciteit om te plannen op lange termijn of om prioriteiten te stellen." De hersenen moeten zich nog ontwikkelen. En dat proces stopt niet in het twaalfde levensjaar. Zijn conclusie, die door wetenschappelijk onderzoek is gestaafd en sinds een aantal jaren in de spotlights staat, luidt dan ook: rijping van het brein gaat door tot na het twintigste levensjaar. "Die wetenschappelijke vondst kunnen we toepassen in het onderwijs", gaat de hoogleraar verder. "De hersenen van eerste-, tweede- en zelfs derdejaars studenten zitten nog in een rijpingsproces. Veel scholieren die een vervolgopleiding moeten kiezen, denken bij voorbaat niet na over arbeidsperspectieven", vertelt Jolles, die eveneens voorzitter is van de Commissie Hersenen en Leren, in het leven geroepen door de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek en het ministerie van Onderwijs.

De 1 februari-regeling

"Eerstejaars die de studie niet zien zitten, wordt geadviseerd de studiefinanciering vóór 1 februari stop te zetten. De reeds genoten studiefinanciering wordt direct omgezet in een gift", legt studentendecaan Werner Engels uit. "Wie zich later dan 1 februari uitschrijft, moet binnen tien jaar een diploma halen om de studiefinanciering omgezet te krijgen in een gift." Keerzijde voor beide groepen is dat ze de verbruikte maanden studiefinanciering kwijt zijn. In totaal krijgt een student 48 maanden prestatiebeurs (met uitzondering van studenten die langere studies zoals geneeskunde volgen).

Twijfel

Zodra de eerste toetsresultaten er zijn, slaat bij sommigen de twijfel toe, merken de studieadviseurs. "Onder de kerstboom maken ze met hun familie de balans op", zegt Heleen Vliex, studieadviseur bij rechten. Vervolgens komen ze langs voor een afspraak, als ze al niet door de faculteit zijn opgeroepen omdat de cijfers het ergste doen vermoeden. Slechte resultaten hebben verschillende redenen, meent Eddy van der Meulen, studieadviseur bij gezondheidswetenschappen: problemen met de motivatie, met het indelen van de tijd of met het niet kunnen onderscheiden van hoofd- en bijzaken. "Uit een hele lijst met artikelen en boeken lukt het ze niet een schifting te maken."

Vaak spelen ook andere zaken een rol. De studie is de tweede keuze; het allerliefste studeren ze iets

anders, maar dat is onmogelijk doordat ze bijvoorbeeld zijn uitgeloot. Een ander deel van de twijfelaars functioneert beter op een beroepsopleiding en weer anderen hebben persoonlijke problemen. En tot slot zijn er studenten die het inhoudelijk tegenvalt, de opleiding te wazig of te zwaar vinden, niet weten waar ze mee bezig zijn. Van der Meulen: "Gezondheidswetenschappen haalt, overigens net als andere faculteiten, altijd een paar mensen in huis die niet weten welke richting ze op willen. Ze weten dat ze iets met ziekte en gezondheid willen. Verder hebben ze er niet over nagedacht. Ook onzeker is of ze over een jaar de biologische stroom zoals bewegingswetenschappen of voor een andere richting zoals gezondheidsvoorlichting kiezen."

Miranda van der Boorn, studieadviseur bij cultuur- en maatschappijwetenschappen, heeft deze week twee gesprekken met studenten die twijfelen. Ook zij kent de aarzelingen over de inhoud van het programma. "Dan hoor ik: 'Het is me te theoretisch'. Dan denk ik: 'Dat had je vantevoren kunnen weten'. Het is een brede opleiding. Daar verkrijgen ze zich op. Eerstejaars vinden het wazig, weten niet welke kant het op gaat. Behalve geschiedenis komt er ook veel filosofie bij kijken. Vooral het eerste blok is pittig. Daar schrikken ze van." Dat geldt ook voor studenten European Studies. Studieadviseur Pia Harbers krijgt commentaar over de hoeveelheid geschiedenis en politiek. "Ze hoeven zich niet te schamen, ze hadden gewoon andere verwachtingen."

Houvast

Foute keuzes zijn niet te voorkomen, zegt Eddy van der Meulen. "We hebben open dagen, staan op beurzen, gaan naar middelbare scholen, organiseren verdiepingdagen, maar het beeld dat sommige scholieren van de universiteit of van een studie hebben, kun je niet makkelijk veranderen." Om maar te zwijgen over onderzoek. "Dat valt niet uit te leggen aan middelbare scholieren. Ja, er zal er eentje tussenzitten die begrijpt waar je het over hebt, omdat toevallig iemand in zijn familie onderzoeker is, maar het merendeel kan zich er geen voorstelling van maken. Sommigen zal het ook een zorg zijn, ze zien wel."

Uitschrijven, wat en hoe?

1. Uitschrijven aan de Universiteit Maastricht, zie de website van het studentenservicecentrum: www.ssc.unimaas.nl/inschrijvingen.
2. Opzeggen studiefinanciering bij de Informatie Beheer Groep en OV-kaart inleveren bij een postkantoor.
3. Een baantje zoeken, want je recht op studiefinanciering vervalt.

Jelle Jolles' conclusies uit hersen- en cognitieonderzoek zouden van invloed moeten zijn op de wijze van voorlichten. Jolles: "Er is een taak weggelegd voor leraren van de middelbare school, voor voorlichters van onderwijsinstellingen en voor ouders. Zij moeten steun en sturing geven. Adolescenten hebben houvast nodig." Zoals Jolles ook al vorig jaar in een artikel in Observant betoogde, naar aanleiding van de publicatie *Leer het brein kennen*: "Een leraar op een middelbare school is een soort conciërge geworden die aanwijst waar de boeken staan. Niet langer een bevlogen leerkracht die leerlingen weet te enthousiasmeren, ook als de leerstof vervelend of saai is. Uit onderzoek naar hersenen en cognitie blijkt dat motivatie nóg veel belangrijker is dan iedereen dacht."

De hamvraag: hoe worden scholieren enthousiast? "Als ze zich een voorstelling kunnen maken van datgene wat een professional - van psycholoog tot cultuurwetenschapper - in het dagelijkse leven doet, dan pas gaat het beroep leven. Nieuwsgierigheid moet worden opgewekt. Nu wordt er platte kennis gegeven in folders en op websites. Scholieren krijgen een glossy foto voorgeschoteld van een meisje dat lacht, cultuurwetenschappen heeft gestudeerd en conservator is in een museum. Maar ze zien niet meer dan de buitenkant. Van het werk dat ze doet kunnen ze zich geen voorstelling maken." Niet voor niets, stelt Jolles, gaan kinderen vaak hetzelfde beroep uitoefenen als vader of moeder. "Ze weten min of meer waar ze mee bezig zijn, mede door de verhalen die ze tijdens het avondeten uit de doeken doen. Het gaat om het inleven."

"PGO past niet bij mij"

Twee weken geleden is Jasmine Vluggen gestopt met haar studie gezondheidswetenschappen. "De 1-februari regeling gaf de doorslag", zegt de 19-jarige.

Maar ze is niet vertrokken vanwege gebrek aan motivatie. "Nee, ik wilde heel graag, maar het lukte niet. Het probleemgestuurde onderwijs past niet bij mij. Ik wist gewoon niet wat ik moest leren voor een toets."

Met slechte resultaten als gevolg. En dat terwijl ze het allemaal zo goed kon uitleggen aan medestudenten die de stof niet begrepen. "Iedereen zei ook altijd: 'Jasmine, je haalt makkelijk een acht voor de toets.' Ja, dan hadden zij een acht en ik een vijf." Momenteel oriënteert ze zich opnieuw op studies die haar voorbereiden op een baan in de gezondheidszorg, als hulpverlener of psycholoog. "Interessante vakgebieden", aldus Vluggen die het vwo afrondde met een alfaprofiel: cultuur- en maatschappij én biologie. "Op 4 vwo koos ik voor een bètapakket, maar ik zakte op scheikunde en natuurkunde, vandaar de switch."

Van het idee dat ze een universitaire studie moet doen, is ze afgestapt. Academische opleidingen draaien veelal om onderzoek. Dat ziet ze niet zitten. Klinische psychologie in Nijmegen valt dus ook af. "Misschien wordt het in september een beroepsopleiding." Maar voordat het zover is, gaat Vluggen aan het werk in Holland Casino. "Ik moet toch geld verdienen."

Uitvallers

Niet elke studieadviseur heeft een exact beeld van het aantal studenten dat dit jaar gebruik gaat maken van de 1 februari-regeling. Er staan nog gesprekken op de agenda en daarnaast maakt niet iedereen een afspraak met een studieadviseur. Psychologie telt nu zo'n acht uitschrijvingen, een klein percentage van de in totaal 285 eerstejaars. Kennistechnologie heeft er vier die er het bijltje bij neer hebben gegooid: 12 procent.

Gezondheidswetenschappen zit de laatste jaren op een gemiddelde van 15 procent uitvallers, geteld over een heel jaar. Zij die bij een tweede poging worden ingeloot voor geneeskunde zijn niet meegeteld. Bij geneeskunde stopt een enkeling. Vanwege de numerus fixus heeft het vaak al meer moeite gekost om binnen te komen. Bij rechten vertrekken er minstens twee. Bij economie is niet 1 februari de deadline, maar 1 maart. Dan wordt het bindend studieadvies gegeven.

"Ik twijfel"

Catherine Wolfs, eerstejaars cultuurwetenschappen, twijfelt. "Tijdens de open dag aan de faculteit werd mij verteld dat er veel kunst in het programma zou zitten." Tot nu toe heeft ze daar nog niets van gemerkt. "Het eerste blok bestond alleen maar uit filosofie. Als ik iets niet leuk vind, is het dat. Ik had wel iets verwacht, maar niet meteen acht weken lang. Ik rekende op een combinatie van vakken." Ondanks de tegenzin heeft ze haar studiepunten tijdens de eerste herkansing binnengehaald.

Het tweede blok, dat over de verlichting en de romantiek ging, vond ze een stuk interessanter. Maar ook daar dook weer filosofie op: een taak over Descartes. "Ik had echt geen zin om daaraan te beginnen."

Ze worstelt, maar is vastbesloten om het eerste jaar af te maken. "Het voorlaatste blok gaat over kunst, dat wil ik afwachten." Mocht ze switchen dan kiest ze voor kunstgeschiedenis aan de Universiteit Utrecht. "Ik ga binnenkort naar een meeloopdag." Vorig jaar deed Wolfs (haar lievelingsvakken op het gymnasium waren de kunstvakken, verder deed ze ook Latijn, Frans, geschiedenis en wiskunde b) ook mee aan een verdiepingsdag van de faculteit in Maastricht. "Ik had me toen al ingeschreven voor cultuurwetenschappen, nadat ik een open dag had bezocht. Maar aan het eind van de meeloopdag, had ik twijfels. De onderwijsgroep en het onderwerp, het ging toen over globalisering, spraken me niet aan. Het was dat ik me al had ingeschreven, anders had ik misschien nog verder gekeken."

"Mijn moeder vindt dat CW dé studie is voor mij. Ze vindt het beter bij mij passen. Ze is ook meegegaan naar de open dagen en denkt dat kunstgeschiedenis te beperkt is. Met CW kan ik meer. Maar wanneer ik hier niet gelukkig ben, moet ik switchen, vindt ze."

"Ik dacht echt dat het me zou liggen"

Floris Edens (20) heeft Maastricht en het University College in januari vaarwel gezegd. Hij is zelfs al begonnen aan een nieuwe studie in Amsterdam: theaterwetenschappen. "Bezigheidstherapie. Ik verwacht er niet heel veel van, maar studeren is aangenamer dan werken." De 1-februari regeling geldt daarmee niet voor Edens, omdat hij dit academisch jaar toch weer studiefinanciering aanvraagt.

Nadat hij zijn vwo-diploma haalde op de Vrije School - met filosofie, geschiedenis en sociologie in zijn vakkenpakket - wist Edens absoluut niet wat hij wilde. Hij ging een jaartje werken en koos vervolgens voor het University College, een studie waar men zich overigens niet zomaar voor kan aanmelden. Iedereen moet een onderwijsbiografie en een personal statement met een fatsoenlijke motivatie inleveren. Ook worden studenten uitgenodigd voor een gesprek. "Het leek me interessant, brede keuzemogelijkheden, veel vrijheid. En het UCM staat bekend om het goede onderwijs. Ik dacht echt dat het me zou liggen. Maar dat bleek toch niet zo te zijn." Het academische stoorde hem. "Ik wil veel leren, vind veel interessant, maar ik wil het ook graag toepassen in de praktijk. En dat is het nadeel aan UCM, het is niet praktisch." Verder miste hij voldoening en creativiteit. Kortom: een verkeerde keuze. Edens beseft dat hij waarschijnlijk beter af is op een beroepsopleiding in de kunst- en cultuursector.

| [bovenkant pagina](#) |

© Observant, © HOP | laatst gewijzigd: 25 januari 2007